

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrt leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrt leta 1 gl., ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XL.

V Ljubljani, 6. vel. travna 1887.

List 18.

Spomin sv. groba našega Zveličarja.

(Konec.)

Vendar je bil ta zunanji blišč le senca poznejšega blišča. Kristus je počival v grobu; vendar grob ni bil priča truhnobe, ampak videlo se je, kako se pričinja spolnovati prerokovanje Davidovo: „Ti ne bodeš dal svojemu Svétenu gledati truhnobe.“ (Ps. XV, 10.) Kakor nam je grob priča največjega ponižanja Jezusovega, tako nam je priča Njegove ljubezni in mogočnosti. Truhnoba se mu ni smela približati, kajti On ni storil smerti zaradi bolezni, ampak prostovoljno se je dal usmertiti. Dokazati, da je prostovoljno in iz ljubezni do nas umerl, ležal je nestrohljiv v grobu. Sv. Janez Krizostom pravi: „Kako vse drugače bilo je pri Jezusu, kot pri drugih ljudéh. Le-tém služijo le v življenji njihova dela v slavo in veselje, po smerti pa so pozabljeni in se v nič zgubijo. Pri Kristusu je bilo to ravno nasproti. Pred njegovo smertjo bilo je vse ubožno in žalostno, ko je bil pa križan je postalo vse nad njim prelepo, častiljivo in velikansko, ter se je spoznalo, da ni bil samo človek ta, ki je bil križan.“

Božji grob je priča slavne zmage vstajenja Gospodovega.

Kristus je bil pokopan, da je poterdil resnico svoje smerti; ostal je dve noči in en dan v grobu. Zakaj ravno toliko časa? Sveti Tomaž pravi: „Čas, kar je Jezus v grobu ležal, nam kaže nasledek, katerega je imela njegova smert. Po njegovi smerti rešeni smo namreč dvojne smerti, smerti duše in smerti telesa: to nam zaznamnujete dve noči, kateri je Jezus v grobu ležal. Njegova smert, katera pa ni nasledek greha, ampak prevzeta iz ljubezni, ni imela značaja smerti, ampak dneva, in to nam kaže celi dan, katerega je Jezus v grobu ležal.“

Lahko vprašamo toraj: „Smert, kje je tvoje zelo; pekel, kje tvoja zmaga?“ Božji grob je živ dokaz glavne resnice kerščanske vere: „Tretji dan bode zopet od smerti vstal.“ „Ako Kristus ni vstal,“ pravi sv. Pavel, „potem je prazno naše pridigovanje, zastonj vaša vera.“ Cerkev, katera stoji nad Božjim grobom, imenuje se gerško „Anastasis“, to je, vstajenje. Turki in kristjani v Jeruzalemu jo že od nekdaj tako imenujejo. Na Božjem grobu se tudi vedno bere sv. maša o vstajenji.

Kot dokaz za resnično vstajenje Gospodovo je Božji grob ob enem porok za naše vstajenje. Ako je pa Kristus tisti, ki je od mertvih vstal, kako to, da nekateri pravijo, da ni vstajenja od smerti?“ (Kor. 12, 5.) Sveti Pavel pravi: „Vstal je Kristus od smerti, prvi umerlih. Kajti po enem človeku je prišla smert, in zopet po enem vstajenje. Kakor smo po Adamu umerli, tako bomo po Kristusu vstali. (Kor. 12, 20—22.) Ali nas zamore o tem kaka stvar bolj prepričati, kakor Gospodov grob?“

Nekdo božjepotnikov pravi: „V Božjem grobu v Jeruzalemu klečal sem v samotni tihi noči kakor pred tabernakeljnom, kateri je pokrival sveto telo Gospodovo. Vendar ne navdaja strah pred smertjo molečega; zlate svetilnice spominjajo molivca, da je tu mesto, na katerem je zmagala luč temo, življenje smert, kraj, kjer so zmagala nebesa pekel. Tu je pervorojeni vstal od mertvih, da nam je dal poročstvo za naše vstajenje. Romarju zdi se, da je tu odločen od sveta in da počiva v grobu. Kakor se je pa zbudil oni, ki je bil položen v Elizejev grob, tako oživi na grobu Izveličarjevem upanje na bodoče vstajenje in prežene strah pred smertjo. (Prim. Sendb. št. 7 l. 1883.)

Prosta volja in spreobrnjeni učitelj.

(Dalje.)

V G. so bile take okoliščine, piše gosp. učitelj dalje, da sem katoliško življenje moral bolj natanko opazovati. Videl sem n pr., da katoličani pogosto tudi v delavnikih hodijo k sv. maši. To mi je bilo všeč in in mislil sem si, najberže delajo to zato, ker pervo uro dneva mora človek Bogu darovati. Da bi katoličani podobe molili (kakor krivoverci obrekujejo), tega nisem nikoli verjel, kakor sploh noben pameten protestant tega ne verjame. Ko sem na pervo v tej cerkvi predmolil (naprej molil), sem pokleknil in začel: „Vater unser itd.“ (Protestantje pravijo: „Unser Vater — Naš Oče“). Oboje je obudilo zgledovanje, jaz pa nisem mogel spreumeti, zakaj da bi namesto starodavnega „Oče naš“ moral reči „Naš Oče“, in zakaj neki bi ne smel klečati kakor katoličani, sej je vendar pisano v sv. pismu: „V imenu Jezusovem se morajo vsi koleno prikloniti,“ in čemu bi se zato poprašev

napolkatolišk? — V O. sem slišal, da je (protestanški) pridigar papeža popisoval za antikrista. Taki in enaki izrazi zoper katoličane so mi bili zoperni. V zadnjih mescih sem pa temu zabavljanju nasproti se poučil, da vsi predhodniki Pija IX, ki sedaj vlada katoliško Cerkev, se po versti zamorejo naštetih prav do sv. Petra kteremu je edinorojeni Sin Božji rekel: „Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce; ti si Peter, skala, in na to skalo bom zidal svojo Cerkev.“ Po besedah unega (protestanškega) pridigarja in Lutra bi moral tedaj tudi sv. Peter biti antikrist! Tudi še druge podobne okoliščine niso bile pripravne poterjevati me v „evangeljski veri.“ Tako n. pr. mi je bil (protestanški) pridigar v K. posodil bukve, v katerih so bile silo hude psovke zoper katoliško Cerkev, pa da je neizrečena tema nad Rimom in Italijo, da še celo malopridna ženska, dobro vajena v hlimbah, se spakuje kakor básna, potem pa se na mašnikove besede zopet verne k pametnemu obnašanju, in da to imenujejo izganjanje hudobnega duha. Vprašal me je pozneje, kako so mi bile všeč te bukve? rekel sem pa: prav slabo; kajti ne morem misliti, da bi se kaka cerkev tako zaverkla in bi očitno kako versko opravilo tako zverševalo, da se mora pamet in serce zoper to vzdigovati; tako malopridno bi ne mislil — celo o judih in poganih ne.

Kader tedaj sem v (luteranskih) pridigah slišal grajo zoper katoliški nauk, sem prašal kacega olikanega katoličana, če je to res katoliški nauk? pa vselej sem zvedil nasprotno tega; prepričal sem se tudi sam, ker izprosil sem si v ta namen kake katoliške podučne bukve.

Možje, ktere sem opráševal, in sploh noben katoličan, s kterim sem se soznanil, ni imel najmanjšega dvoma nad svojo vero; moje notranje pa mi je bilo mravljiše dvomov, in prepričal sem se, da enako je tudi pri mojih protestanških tovarših, šolskih učiteljih; zakaj ko smo se shajali pri konferencah, je eden ta, drugi zopet drugi nauk naznanil kot za svojega. Nobeden pa se ni zlagal z drugim, in eden mi je celo rekel: Dvomiti je tudi vera. Zabredel sem včasih tako daleč, da sem kako versko resnico, ki sem jo našel nedvomljivo poterjeno, čez kaj časa zopet opustil. Poslednjič sem prebiral celo „Koran“ (mohamedansko sveto pismo), našel pa sem ga tako neslanega, da sem ga kmalo vergel v kot.

Nadalje pravi med drugim, da je previdil, od kod je to, da je toliko verskih misel, in da katoliška Cerkev dela prav modro, ker ne pusti, da bi slehern po svojem bral in razlagal sv. pismo. Ob enem je videl, da katoličanom ni prepovedano brati sv. pisma, ako se to godi s previdnostjo in če je prestava previdena s potrebno razlago in pojasnili, ki svarijo pred zmotami.

(Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Prošnja za pripomočke, da bi se dozidalo Marijanišče.) Teško pričakuje kmetovalec ljube spomladi, ko zamore začeti svoje delo na polji. Še teže pričakuje jeseni, da bi mogel spraviti domú hišne pridelke. Kolika je njegova žalost, kadar ga nevihte zavirajo in mudijo pri delu!

Teško je pričakovala družba sv. Vincenja v Ljubljani vgodnega trenutka, da bi mogla začeti zidati tako potrebno deško sirotišče. Zidala je l. 1881 in 1882, zidala z velikimi stiskami, a sredi dela, ko ste bili

doveršeni dve tretjini, bilo je treba nehati: zmanjkalo je pripomočkov in dolg se je kopičil.

Za prvo silo je to zadostovalo. Vincencijeva družba, mati revežev in sirot, bila si je svesta, da je storila, kar je le mogla. Sirote so dobile primerno domovje, veselile so se lahko v svoji hiši, ki je bila izročena Mariji v varstvo, in predlanskim dobile so sirote tudi lično in zalo kapelo, da zamorejo moliti v veselji Boga in poveljevati svojo nebeško mater Marijo. To božjo hišico, to Marijino svetišče zidala je dobrotelnost verlih Kranjcev. Bog jim tisočkrat plačaj!

Pa začeto delo še ni doveršeno. Dobra tretjina mora se še dozidati, da bode hiša po načertu cela. In ne samo to teži družbo Vincencijevo. Sedanji prostori so premajhni za sedanje razmere, akoravno družba sedaj le v nujnih potrebah pomaga. Kaj pa naj stori s toliko potrebnimi prosilci, kako naj vstreže tako milim prošnjam od vseh strani, kam naj dene otročiče, ki silijo v sirotišče?

Vincencijeva družba je poslušala toraj le glas nujne potrebe, ko je sklenila zaupajoča v božjo pomoč dozidati hišo in tako izvršiti začeto delo. Previdnost božja sama spodbudila jo je, ko je družbi naklonila pomoč za tretjino stroškov, ki bodo skupno znašali 27 000 gl.

In kar še manjka? Kam naj se obrača drugam, kakor do dobrotnih serc Kranjcev in drugih prijateljev siromaške mladine naše? Saj kranjskim sirotam namenjeno je Marijanišče in hiša je tudi gotovo kranjski deželi v čast in tolažbo.

Družba sv. Vincencija v Ljubljani torej goreče in zaupno prosi, da bi ji blagi dobrotniki pomagali z doneski, kakoršnjimi-koli. Dan na dan bodo vzdigovale se molitve serčne hvaležnosti v Marijini kapeli iz serc dobrih otrok pred Božji prestol za blage dobrotnike. Daritev sv. maše v tej kapeli bode združevala dobrotnike pred Božjim Jagujetom.

Prečast g. župnike prosimo serčno, da bi sprejemali in podpisanim pošiljali darove onih dobrotnikov, ki ne pošljejo naravnost.

Darovi bodo zapisani v bukvah življenja. Družba bode darovalce objavila v svojem letnem poročilu.

Za družbo prejema darove predstojništvo, vodstvo Marijanišča in vredništvo Zgodnje Danice v Ljubljani.

Predstojništvo Vincencijeve družbe.

V Ljubljani, 17. aprila 1887.

Dr. Ant. Jarc,
predsednik.

Friderik pl. Lašan,
podpredsednik.

Dr. Fr. Lampe,
vodja Marijanišča.

Rudolfovo, dan sv. Jurija 1887. Če boš kdaj župnik, privoši razun dobrega, kar s svojimi pridigami storiš, svoji čedi od časa do časa nenavadno pomoč očitnih duhovnih vaj, ali sv. misijona. Ker po besedah papeža Benedikta XIV je sv. misijon naj bolj pripraven in morebiti edini pripomoček, spačeno ljudstvo poboljšati. Zakaj misijoni so zares čudež usmiljenja božjega in poseben pripomoček, ki ga je ravno za potrebe današnjih časov pokazala milost božja svetu, da se jih mnogo povračuje iz teme, nevére in pregréh k luči spoznanja božjega in kerščanskega življenja. Tako so pisali sv. možje.

In ravno to je naklonilo našega mil. g. prošta, da so sklenili tudi za naše mesto in bližnjo okolico napraviti sv. misijon. Vender ker so vedili, da drevesca le potem dobro rastejo, ako se jame že dalj časa poprej za-nje pripravijo; da bo semé le potem z veseljem kalilo

in sad obrodilo, če je njiva za to že poprej dobro preorana in pognojena; ravno zato so mil. gosp. prošt že lansko leto v postnih pridigah imeli tako rekoč mali misijon, — še bolj pa so letos po svojih pridigah verne za sv. misijon pripravljali. Tvarine njih 4 pridig so bile: Imenitno in častitljivo je tvoje truplo! V kaj si ga pa ti dozdej rabil? — Še imenitniši je tvoja duša. Kaj si pa ti z njo storil? Ker si s telesom in z dušo greh delal in Boga žalil, nikar tedaj ne odlašaj spreobrniti se. Ako se pa hočeš spreobrniti, opravi dobro, in če je treba, še celo vesoljno ali dolgo spoved. In zato je bil zapopadek zadnje pridige: praktičen navod vesoljne ali dolge spovedi, kar je silno dopadlo poslušalcem. Gospod vikar pa so v dveh pridigah ljudem razložili: Kaj da je poslanje ali sv. misijon.

Enako raj bi slehern župnik pripravljaj svoje ovčice za sv. misijon, in prepričal se bi, koliko da to koristi za dober izid sv. poslanja. Sami čč. oo. misijonarji so koj drugi dan med našim misijonom rekli: Vidi se, da ste svoje ljudi za misijon pripravljali!

Ker pa slehern vé, da vsak dober dar pride od zgoraj, od Očeta luči, zato so mil. g. prošt koj prvo postno nedeljo, ko so sv. misijon naznanili, vse verne, posebno pa vse pobožne duše naprosili, da naj veliko molijo, da bi Bog blagoslovil naš misijon. In v čast se mora našemu vernemu ljudstvu reči, da se je veliko molilo, da so se razne pobožnosti in devetdnevnice opravljale, tudi mnogo ss. obhajil v ta namen se darovalo. Ali molilo se ni samo pri nas, temuč tudi drugod za naš misijon. Da bi pa božjega blagoslova še bolj vredni postali, bila je zadnje tri dni pred sv. misijonom v ta namen zjutraj sv. maša in popoldan litanije z blagoslovom. In zdaj po sv. misijonu sme se reči, da molitev je prederla nebesa in božji blagoslov se je razlival na naš sv. misijon; zakaj očitno moramo priznati, da Bog sam je delal med tem misijonom. Tu so se božje milosti razlivala v serca poslušavcev, da je bilo le čuda. Da so véni s tolikim veseljem in v tolikem številu hodili poslušat misijonske pridige, to je le sam Bog naredil.

Začetek sv. misijona je bil 27. sušca o 1/26 zjutraj, in ko so čč. oo. misijonarji, Doljak, Maier in Sajovic, spremljevani od celega kapiteljna prišli v cerkev, je bila ta že tako napolnjena, da smo se komaj prisilili do altarja, kjer so mil. g. prošt kratko pa jedernato gg. misijonarje pozdravili, jih vernemu ljudstvu predstavili in nato jim za čas sv. misijona vse pastirstvo izročili, potem pa sv. Duha na pomoč poklicali. Med molitvijo šli so g. Doljak na prižnico. Pa kakšen prizor! Glava pri glavi, vsak kotic napolnjen, mnogo njih pa še celo pred cerkvenimi vrati, ker ni bilo več mogoče noter priti. In zdaj se zapoje pervikrat lepa misijonska pesem, ktera je kolikor večkrat peta, toliko bolj segala v serca poslušavcev. Nato vse utihne in odperle so se blagoslovljene usta vnetega misijonarja, kterege so verni kolikor večkrat, toliko raji in željniji poslušali.

Že s prvo pridigo so bila serca poslušavcev pridobljena. Ob 10 je bila druga pridiga in vernega ljudstva še več. Veliko jih je moglo ostati zunaj cerkve. Ali močen, doneč glas g. Sajovica — ta je prederl tudi cerkvene okna in vrata, da so tudi zunaj stoječi še lahko vso pridigo razumevali. Popoldan o 1/23 je bila tretja pridiga, gnječa še več, in vendar tolika tihota, da se je vsaka beseda lahko umela.

Tolike vdeležbe koj prvi dan sami gg. misijonarji niso pričakovali. Vsacega serce se je radovalo! Le ena sama skerb je bila še za tan: kaj bo z nemško pridigo? Bo li zadosti poslušavcev, se bo li gospoda potrudila? Da, potrudila se je in prišla v tolikem številu, da si kaj takega še misliti nismo mogli. In ko gosp. Maier ima

pervi nemški govor o 1/17 zvečer, pridobil si je s svojim lepim, lahko umevnim vender pa učenim govorom vse svoje poslušavce, katerih število je potem dan za dnevom vedno rastlo tako, da se sme reči: imel je nemški misijonar vsak dan 5- do 700 poslušavcev, katerih je on, terd Nemec, sam spovedal blizo 300. očitni dokaz, da je bilo prav, ob enem napraviti slovenski in nemški misijon. Poslušavci slovenskih in nemških pridig — eden drugzega so spodbujevali, vnemali in se tako radostno milosti sv. misijona vdeleževali. Pa je tudi g. Maier vso stvarino zares tako izbral in tako dokazoval, da za svoje poslušavce ne bi bil zamogel kaj boljšega in na lepši način povedati, kakor je. Ravno njegove pridige so mnoge zopet naklonile k ss. zakramentom pristopiti in ti se potem niso sramovali v družbah očitno spoznati, kako da so zdaj srečni, ko so svojo vest očistili. V resnici, velika sreča! Koliko ložej bo tem na smertni postelji, koliko ložej odgovor bodo eukrat imeli pred pravičnim Sodnikom. To so zares milosti sv. misijona!

O 1/29 je pa misijonski zvon v kapiteljski, samostanski in Šmihelski cerkvi pervikrat zapel in kakor so otroci v šoli pripovedovali, je takrat vse po hišah pokleknilo in molilo. O kako ganljivo za otroke, ko so morebiti pervikrat videli tudi svojega očeta poklekniti in moliti! In tudi ta molitev je gotovo veliko pomagala, da so se milosti božje v toliki obilnosti iz nebes razlivala.

Tako je minul prvi dan sv. misijona in tako so minuli vsi drugi dnevi. Čeravno so imeli ljudje na vse strani dosti dela, vender so raji delo odložili, kakor da bi bili pridige opustili. Zato je pa bilo tudi ves čas dosti poslušavcev. Mnogo gospá, pa tudi odličnih gospodov je hodilo poslušat nemške in slovenske pridige. Zato je rekel nek stotnik, ki je ravno v tem času službeno bival v mestu: Kamor sem prišel, misleč obiskat svoje stare znance, povsod se je reklo: Jih ni domá, so pri misijonu!

V ponedeljek popoldan je bil čas odločen za dijake cele naše gimnazije. Pred vsim je bilo določeno, da ima biti slovenski govor. Gosp. Doljak na to niso bili sicer pripravljeni, vender govorili so iz serca in segle so besede njihove v serca, kar se je videlo iz vsega dijaškega obnašanja o spovedi. Prihodnje jutro je bil zopet nagovor pred sv. obhajilom. Koliko da je to uplivalo na šolsko mladino, prepričati smo se, ko smo mnoge dijake videli po sv. obhajilu prav dolgo v cerkvi ostati in zahvalne molitve opravljati; pa tudi iz tega, da so ti iz vikše gimnazije potem radi hodili poslušat nemškega pridigarja, kar bo gotovo še o svojem času dober sad obrodilo. Dijak, po teh pridigah rešen mnogih krivih pojmov, se bo pozneje ložej deržal sv. vere in se bolj prizadeval po nji živeti, in to ne samo v svojo lastno, temuč tudi v drugih srečo.

V torek popoldan pa so prišli na versto šolarji in šolarice, pripeljale so pa tudi seboj gospé in matere svoje še mlajši otroke. Za ta dan namreč je bil napovedan nauk za otroke. Pa je bil zares nauk, da zasluži z zlatimi čerkami zapisan biti. Prav po otroško, in vender častitljivo, resnobno, ob enem pa ljubeznjivo in milo začno razlagati g. Doljak otrokom 4. zapoved ter jih opominjajo in prosijo, vse te dolžnosti do staršev natanko spolnovati in omehčé poslušavce poslednjič tako, da so se vsi — mali in veliki — prav po detinsko solzili. In otroci — kako so si vse te besede zapomnili! Vso pridigo so skoraj vedili v šoli povedati, posebno pa to, ko so pridigar s povzdignjenim glasom jim velevali, naj vbogajo svoje starše hitro! hitro! hitro! Ta beseda hitro! zna mnogim otrokom še v poznejših letih po ušesih do neti in jih k hitri pokorščini napeljevati.

Po nauku so troci opravili spoved in prihodnje jutro pristopili k božji mizi. Pred sv. obhajilom so pa gosp. misijonar zopet kratke besede do otrok spregovorili, kar je srca otroške še bolj naklonilo Jezusa z vso gorečnostjo in ljubeznijo prejeti. (Konec nasl.)

Novi škof Kerški. Novi knezoškof Kerški premil. gospod dr. Jožef Kahn bili so 19. marca v stolnici Solnograški od nadškofa Solnograškega dr. Alberta Ederja posvečeni v pričujočnosti škofov dr. Janeza Zwerger-ja iz Gradca in pomožnega škofa dr. J. Haller-ja. Dne 27. marca so bili slovesno v Celovcu vmeščeni, intronizirani. Razposlali so pa 25. marca prvi pastirski list svojim vernim, kateri se v glavnih potezah takole glasi:

„Jožef, po božjem usmiljenju knezoškof Kerški, doktor bogoslovja, vsem vernim svoje škofije naznanja pozdrav in blagoslov.

Velika noč je blizo. Velevažne opravila morajo v tem svetem času višji pastirji ter škofje zverševati.

To je bil vzrok, da so me premil. knezonadškof Solnograški dr. Albert Eder, polni skerbi za Vas, že 19. sušca za škofa posvetili. S tim djanjem je meni postalo mogoče, da morem že letos škofovske opravila v velikonočnem času zverševati. Ali ni to znamenje posebne ljubezni, ktero goji in skazuje mati Solnograška cerkev svojim hčeram, namreč Lavantinski, Sekovski in Kerški škofiji? Po pravici se imenuje Solnograška stolica naša mati, ker od ondod smo prejeli dar sv. vere, moč ss. zakramentov, in blagor prave kerščanske omike.

Toraj Vas vabim, da z menoj vred, preljubljeni, izrekajte premil. knezonadškofu. Solnograškemu odkritosrčno zahvalo za to djanje milosti in naklonjenosti.

Rekel sem, da smo mi prejeli blaženo vero kerščansko od Solnograške matere cerkve; ker tudi jaz sem Vaš rojak in domačin, v vaši škofiji sem po božjem usmiljenju prejel sv. kerst, slišal sv. vere vesele resnice, prejemal ss. zakramente.

Po neizvedljivih sklepih božje previdnosti prišel sem pa v mladosti v Sekovsko škofijo, kjer sem kot duhovčen delal po svoji moči do sedanje dobe.

Po ravno tistih neiznajdljivih sklepih božjega usmiljenja in previdnosti — brez zaslug in še celo braneč in boječ se z ozirom na svojo slabost in na veliko odgovornost škofovske službe — izvoljen sem bil za škofa Kerškega ter sem bil 19. marca v škofa posvečen. Zdaj bodem prevzel velike dolžnosti in skerbi škofovstva; zaupam pa trdno v božjo milost, ktera mi je bila že tolikrat podeljena, zanašam in naslanjam se na ljubezen in skerb večnega Pastirja, ki je svojo ljubezen do nas s svojo kervjo na križu zapečatil. Sebe in Vas izročim maternemu varstvu preblazene Device Marije, varstvu sv. Jožefa, deželnega patrona, in sv. Modesta škofa, ki je iz Solnograda od sv. Virgilija, s svojimi zvestimi duhovnimi tovarši vstavnoval Kerško škofijo, in je zdaj njen zaščitnik v nebesih.

Perva beseda, ktero z Vami, predragi, spregovorim, naj bo tista, ktero je Jezus o svoji neizrekljivi ljubezni svojim učencem pri zadnji večerji govoril, rekoč: „Močno sem želel z Vami jesti velikonočno Jagnje.“ Nadalje škof omenja sv. R. Telo Jezusovo in potrebno pripravo za ta zakrament, pa blage njegove posledke.

Ob koncu pravi: Obilnost božjega usmiljenja in nebeškega blagoslova pridi nad Vas in ostani z Vami v imenu Boga Očeta, in Sina in sv. Duha. Amen. —

Opomniti je še, da se je 23. marca v Gradcu poklonila novemu škofu deputacija ondotnih gg. duhovnov. Pri tej priliki mu je v znak ljubezni, ktero je škof tam užival, in v spomin izročila škofovski perstan z 20 briljanti in velikim ametistom, pa prelepo mitro, zraven pa še rokavice in čevlje za liturgično rabo. Te stvari so

bile novemu škofu izročene po odborovem načelniku Godeluu, vpricho udov odborovih. Gospod profesor Stary bral je prelepo adresno. Knezoškof Kahn se je ginjen in prav priljudno zahvalil za darove, poslednjič je deputaciji podelil škofovski blagoslov.

Bog blagoslovi delo in trud novega Kerškega škofa!

Zvonček iz Zagreba. Mnogi, kakor tudi jaz, prav radi čitajo naznanila, čertice in potopise, ter kaj se tu, ali tam vidi in sliši lepega, umetnega, spodbudnega in zanimivega.

Zato, preljuba „Danica“, naznani svojim častitim in blagim čitateljem te male in priproste drobtinice, mnogoverstne zmesi, z medom in pelinom. Naj „zvonček“ poje za veselje in žalost.*) Zagreb in ondotni živelj.

Nekaj let že se v Zagrebu cerkve bolj polnijo, z vernimi, kakor je to pred bilo; tudi sv. zakramenti se mnogo prejemajo; posebno v cerkvi usmiljenih sester in v frančiškanski; v prvi pripomorejo sveti izgledi častitih usmiljenih sester, v drugi pa tretji red sv. Frančiška. Posebno veselo je, ko vidim mladenče v cvetu lét, tudi iz odličnih družin, ki jedno uro pred večernico pridejo v cerkev in lepo molijo do večernic. Jedna reč je v Zagrebu prav h ale vredna in ta je: Nikdo se ne norčuje in ne zaničuje tistih, ki verno živijo. radi v cerkev hodijo in pobožnost gojijo.

Šmarnice se v mesecu majniku slovesno obhajajo pri č. sestrach usmiljenkah in pri č. oo. Franjevacih vsaki dan s pridigo. Nesramnih, zapeljivih beznic ni več toliko, kakor jih je bilo; bolj nenravne in nepotrebne kerčme so odpravili. Se vé, da nenravnosti in malopridnosti je še zdaj veliko tudi v Zagrebu. Slovenci iz Kranjske in Štajerske so priljubljeni tu; pa mnogi domači rojaki se čudijo, kaj je to, Kranjska in Štajerska slovi za jako verni deželi in slovenski narod za veren in pobožen, zlo v cerkev hodijo in mnogo Boga molijo; „ali itak obilo mnogo grieha čine. Popivaju po gostionah, psuju i tak bludno (nesramno) govore, da niti pas, ako bi govoriti znal, bi ovako se ne izjavljaj.“ (Znano je, da le bolj plažo in podreščetino nese veter po svetu, pošteni se derže raji doma. Vr.) Žal, da je resnica to, kar sem prepričan, mnogokrat me je sram takovih bratov Slovencev.

V čast onim Slovincem iz Kranjske in Štajerske, ki todi služijo, ali po opravljenih doli prihajajo, moram povedati, da je pa tudi med takimi več prav verlih kristjanov, kateri izgledno, verno, pobožno živijo in mnogo dobrega storijo, taki so spoštovani in čislani od domačinov in njihovi lepi izgledi marsikoga na pravo, kerščansko pot spravijo. Bog daj veliko taci!

Čujemo in čitamo, da se v Kranjski giblje za družbe treznosti. Iz dna duše želimo, da bi ves narod slovenski živel v treznosti, in v poštenosti hodil pot sv. vere in modrega domoljubja, da bi bil ver! in čil na duhu in na telesu. Ali tuga polni srce pri tej misli: navaditi ga na treznost; da bi opustil že vkoreninjeno razvado žganja in „šnopsa“. Nekoliko opomb in izgledov. So kraji na Slovenskem, kodar mladina obojega stanú po kerčmah popoldne in o večerih žganje pije — pa kar po celi liter ga pride na mizo in kupica za kupico ga nalivajo! V nedeljah pred prvo sv. mašo obilno žená gre v kerčmo in pijó „šnops“. Služabnikom in delavcem se daje „šnops“ za kosilce in južino. Mati vliiva dojenčeku „šnopsa“, da raje spi. (Gerda baba taka!) Neki dan šli smo iz Zagreba skozi Slovensko k Mariji na božjo pot. Noč nas je dohitela, da do ve-

*) Prav hvaležni smo za raznolični in zanimivi dopis. Popis o „stolnici kraljevi“ cerkvi prihranimo za nazadnje.

čera nismo mogli tje gori doiti; nikdo ni rad v kerčmi prenočil. Prosili smo v kmetijskih stanéh prenočišča. Odgovarjale so nam pa žene, ali stare matere; „Radi bi vas prenočili, pa „on“ (gospodar) bo prišel pijan domú, ne bo mirú; treba bi bilo, da bi še mi kam drugam šli.“ To bilo je v nedeljo večer. Znete li, pri kolikih hišah smo prenočišča prosili? nič manj kot pri enajsterih v dveh vaséh; ter smo povsod taki in enake odgovore dobili. Ob kerčmah, v treh posebno, je bil napis: „Tu se dobi vsakoverstno žganje“, v teh je posebno veršelo od „šnopsa“ upijanjenih in omotenih mož*), — ne, tudi mladenčev; — pa tudi ne samo teh, temveč žene — celo dekleta so žuborele, kakor muhe, kadar se mišice naserčejo. Srečevali smo take, ki so se domu vračevaje prevagovali sem in tje, ter cesto na širokost merili. Dobili smo naposled prenočišče pri prav pošteni družini, v hiši prav blizu „šnopsapoteke“, kjer so se glasovi slišal, kakor iz zverinjaka, v katerem so vsakoverstne živali in papige. S strahom smo šli v omenjeno hišo poleg take taberne. Bila je uže noč in bolj na samem. Gospodinja je v kuhinji priredovala večerjo. Reče nam iti v hišo. Stopivši v sobo — kaj zagledamo? — Vidimo vse domače, ki so vsak v svojem koticu tiho molili. — Prosimo za prenočišče. Gospodar vstane in nam prav vljudno dovoli in pohlevno prosi, da naj se usedemo. O, kako lahko nam je postalo pri sercu; kako prijazno smo se razgovarjali, kakor bi bili skupaj rojeni in vzrastli. Po večerji smo molili sv. rožni venec in lavretanske litanije, potem še ostali v pametnih pogovorih do desete ure. V jutro ob zori so nam že zajutrek napravili in prav ljubeznjivo smo se poslovili. Vsi pri tej hiši so bili enega duha in verno-kerščanskega življenja. — Kaj je temu vzrok? préd toliko hiš, povsod javk zbog pijancev, in tu zraven tudi „šnopsarska“ beznica; v tej hiši in družini pa taki ljubi mir, prijaznost in verno-kerščansko življenje? Veste, kaj je vzrok? Med pogovorom smo zvedeli, da so vsi pri hiši udje sv. tretjega reda sv. Frančiška Serafinskega.

To in še mnogo sem sam vidil, slišal in skusil. Vgiba se zbog družbe treznosti in nje pravil; ta sveduje to, drugi ono. Smem pa blizu za gotovo reči, da prosta družba sama ne bode prav mnogo pomagala. Dvakrat v letu družbena cerkvena služba božja je premalo pri tako zapeljivi, vkoreninjeni navadi. Molitve premalo. Nekateri pravijo: naj bo lahko, da se ljudje ne ustrašijo in ne zbojijo. Dragi moj, z lahkimi sredstvi ne boš spodkopal te težke in vkoreninjene navade. Tisti pa, ki se zbojijo malo več molitve in svetih, dobrih in zatajevalnih vaj, tudi „šnopsa“ in pijanstva opustili ne bodo. Sveti Oče Leon XIII svetujejo za sedanje spridene čase in oslabljene, bolane dušne in moralne družbinske razmere jedino nar boljše, naj gotovejše zdravilo, naj zdatnejši pomoček: III. red sv. Frančiška; vsaj so ga sedaj času primerno vredili in ne le za posamezne, temveč za vse in za vsacega mogočnega storili. Kedor nima terdne volje, resnično k Bogu se obrniti, grešne pota zapustiti, glas Kristusa, dobrega pastirja, poslušati in za njim hoditi, kedor nima dobre volje, nekaj očenašev, češena si Marija in toliko čast Očetu itd. na dan moliti in po Božjih in cerkvenih zapovedih živeti; tudi ne bo volje imel peklenske vodke „šnopsa“ in pijanstva opustiti; ravno tako s prav lahko in rahlo ograjo ne bode moč onih zadržati, kateri še niso popolno po strugi „šnopsa“ in pijanstva splavali.

(Dalje nasl.)

*) Po novem se mora reči „omočenih“, namreč od „šnopsa“.

S Tersta. 25. aprila. (Spomenica škofova.) — Te dni smo dobili v roke temeljiti odgovor in opravičenje premil. g. škofa teržaškega, kterega so bili dne 29. decembra p. l. v mestnem zboru hudo napadli očitovaje mu zatiranje italijanske duhovščine in razširjevanje slovanstva v teržaški škofiji.

Najpred se v izverstni „spomenici“ (Memoriale) omenja nepostavnost teržaškega mestnega zbora, ki je svoj delokrog prestopil postavivši se sodnika svojega škofa v čisto duhovskih zadevah. V protestu, kterega so poslali škofovi kuriji, in je bil tiskan v teržaških častnikih in celo v c. kr. vradnem dnevniku „Osservatore Triestino“, so mnoge očitovanja, na ktere škof ne more in ne smé molčati.

V onem napadu ne imenuje se škof, nego le škofova kurija, kakor da bi ne bil edino le škof odgovoren za nepostavnosti in krivice, ki se ondi očitujejo. Napaden je pa škof, ne da bi pred vradno pojasnilo ali sporočilo, bodisi ustmeno ali pismeno, od njega zahtevali. (Toda „učeni“ mestni odborniki že vedó, da, ako bi drugače in ravnoserčno stvar obravnavali, bi jim slušatelji, večinoma judje, toliko ne ploskali).

1. Zaporedoma se v spomenici spodbijajo zlobne očitovanja. Na prvo: „da po italijanskih duhovnijah škof postavlja skoraj samó slovenske duhovne, odgovarja se, do izmed 115 stalnih duhovskih služb jih ima škof le 12 takih, kjer smé svojevoljno umeščati dušne pastirje (župnike), a ostale 103 so pod vladnim, občinskim ali zasebnim (privatnim) patronatom. Gledé prvih se v smislu protesta ne more goditi krivica, kajti vse one 12tere duhovnije so čisto slovanske; po drugih 103 pa sme patron svojega izvoljenca predlagati, ako bi tudi škofu ne vgajal. V primér naj bosta dva slučaja prav v Terstu, kjer je mestni odbor izbiral; med sedem prosilci za eno okoličnih župnij je magistrat izbral si onega, ki je bil od škofa manj priporočen, in škof je ga poterdil in na dotično župnijo umestil. Za mestno župnijo sv. Jakopa so bili trije tekmeči, jeden teržačan, jeden okoličan teržaški in tretji neki Slovenec; a mestni odbor, kakor patron, odbral je Slovenca za župnika. Ako se je komu krivica godila, naj ne dolže škofa, ki se vedno le tega načela derži, da ne gleda toliko na narodnost, nego le na sposobnost svoje duhovščine.

Gledé kapelanskih služb nimajo Talijani razloga pritoževati se, da jim škof ne pošilja edino italijanskih duhovnov, kajti ni jih. In ako je kje slovenski duhoven v italijanski duhovniji, se ljudstvo ne pritožuje, da ne zná govoriti po toškansko, in da ga le razume, je zadovoljno z njim, ker bi sicer moralo ostati brez duhovaa.

2. Neresnično je drugo očitanje: „da skor vsa služba božja po italijanskih cerkvah mestnih se opravlja v slovenščini, kar ne v latinščini.“

Opazi se, da mi katoličani ne poznamo v strogem pomenu ne italijanskih, ne nemških, ne slovenskih cerkev, ampak le jedno sveto rimo-katoliško, apostoljsko cerkev. Škof katoliški mora po svojem poklicu biti „vse vsem, da bi vse Kristusu pridobil“, in temu načelu zvest je vedno bil in hoče ostati tudi teržaško-koparski škof, dokler ga Bog ne reši težkega bremena, ktero sedaj mora nositi.

Bistvenih stvari v katoliških obredih, ki se tudi v Terstu veršijo strogo po rimskem misalu in rituvalu (obredniku), ne sme nikoli noben škof svojeglavno prenehati. Ljudske pobožnosti pa, kakor so: križev pot, rožni venec, blagoslov in litanije, pridige in kerščanski nauk, se verše po potrebi raznojezičnih vernikov; italijanski za italijane, nemški za nemce in slovenski za

slovenec. V tem obziru od prostega ljudstva in pritožbe, kajti vse tri one narodnosti najdejo v Terstu duhovnike, ki so vedno pripravljeni jim vstrezati v dotičnem jeziku. V glavnem mestu vsega katoličanstva, v Rimu, se pridiguje razun v italijanskem, tudi v nemškem jeziku v cerkvi dell' Anima, francosko v cerkvi sv. Ljudovika, in v drugih še drugač. Na Dunaju se pridiguje nemško, pa tudi italijansko v cerkvi Minoritov, francoski v cerkvi sv. Ane, poljsko v cerkvi sv. Ruperta itd.

(V Terstu ni sedanji škof nikjer slovenščine na novo vpeljal, in več razloga bi imeli Slovenci pritoževati se nego italijani, katerim se na vse načine vstrezati prizadevajo.)

3. Oponaša se škofu: „da učenci iz mestne italijanske gimnazije se ne sprejemljejo v škofijski konvikt (deško semenišče), kar nasprotuje večini onih, ki so v ta namen kaj darovali, nevedoč, da so prevarjeni.“

Ni res, da bi učenci iz mestne ital. gimnazije ne sprejemali se v konvikt, in zato ne, ker so laške narodnosti. Skoro nobeden ne prosi za sprejem. (Saj ne morejo, ker je malone polovica dijakov judovske kervi. — Opaz. pis.) Vendar bila sta vsprejeta dva gojenca, in eden je dobival hrano v konviktu, dokler ni zgubil te podpore zaradi slabe klasifikacije. Trije učenci iz talijanske koperske gimnazije so se sprejeli v škofijski konvikt.

Ničeven je tudi izgovor, da so darovatelji za konvikt tje na slepo denar izdajali za namen, ki je bil nasproten njih mislim in željam

Kar se je v ta namen delovalo in pripravljalo, je očitno ko beli dan. Že pokojni škof Jernej Legat je opozoril vis. ministerstvo za nauk in bogočastje, da preti škofiji veliko pomanjkanje duhovnov. Potem je škof Dobrila, blagega spomina jel spodbujati odlične katoličane v Terstu, da se združijo v poseben odbor, in da z lastnimi doneski in nabiranjem milodarov podpirajo ubožne učence, in da se sčasoma vstanovi škofijski konvikt. Odbor se je vstanovil, bil od c. kr. nameštva poterjen, ter je 20. aprila 1878 izdal oklic do vseh katoličanov v Terstu, da zaradi velikega pomanjkanja duhovstva žuga slaba za celo škofijo, naj toraj blagovolijo sleherni po svoji moči kaj darovati v blagi namen. Ta oklic je bil po vsi škofiji razposlan, v obeh vladnih časnikih, „Oshervatore Tr.“ in v „Adria“ natisnjen, in škof ga je osebno nesel, ter se z njim predstavil najodličnejšim osebam v Trstu. Kar je kdo daroval, se je vse sproti po časnikih naznanjalo.

Do 15. septembra 1883, ko se je škofijski konvikt slovesno odperl, je bilo obdarovanih in podpiranih 92 učencev, in sicer gledé narodnosti je bilo 33 teržačanov in okoličanov, 57 učencev iz teržaške škofije, eden iz Benetk in en Vipavec. Kako nepristransko se je porabil denar, in kako krivično je sumničenje, da škof podpira samo slovane, je razvidno iz števila gojencev v konviktu. Bilo je namreč l. 1884 med 32 gojenci 17 teržačanov in okoličanov, l. 1885 med 36 gojenci 17, l. 1886 med 39 tudi 17, in letos (1887) je med gojenci 18 učencev teržačanov in iz okolice.

Kako napačno je dolženje škofa, da ne dopušča gojencem hoditi v italijansko mestno gimnazijo, je razvidno, ako se prevdaraajo pogoji vstanovnika konviktovega, pok. škofa Dobrila. Vse svoje imetje, 65,000 gld., je volil blagi pokojnik za podporo dijakom v določenih krajih, zlasti v Istriji, in sploh za dijake na c. kr. državnih gimnazijah. Odbor sestavljen za pobiranje milodarov je določno poterdil one pogoje in c. kr. nameštvo je vse to odobrilo z dostavkom, da vlada ima verhovno pravico nadzorovanja nad učnimi zavodi in

torej tudi nad škofijskim konviktom. Naj torej nezadovoljni mestni odborniki svoje pritožbe drugam pošiljajo in ne sedanjemu škofu, ki v gori navedenem obziru niti najmanje ni vplival, niti more stvar določeno in poterjeno od vladnih organov prenaresjati.

4. Očita se: „da gojenci v konviktu, ki pohajajo jedino v c. kr. državno gimnazijo, niso primorani učiti se italijanščine, ne v šoli ne doma, in da se med seboj le slovenski pomenkovajo.“

Kaj more škof za to, ako se na nemški gimnaziji ne zahteva italijanski poduk sploh za vse dijake. Kar pa tiče gojence v konviktu, velja to načelo: vsi italijani se morajo učiti italijanščine v dveh tečajih, drugi pa, ki bi zaradi neznanja morda nepovoljno napredovali, ali bi se morali zaradi slabe klasifikacije iz konvikta odpraviti, se uče doma italijanščine. Občevanje medsebojno je prosto, da se pogovarjajo učenci, kakor je komu ljubo in drago, italijani italijansko, slovani slovanski in nemški itd. Poduk v petji je za vse italijanski in pojejo skupej latinske, nemške, italijanske in slovenske pesmi. Slobodno je vsem odbornikom teržaškim prepričati se o resnici teh podatkov.

5. Na slednje očitanje: „da škofijska kurija je sprejela in vzderžuje v središnjem semenišču v Gorici precejšnje število mladenčev češke narodnosti, ki ne poznavi naše dežele, ne jezikov, bodo gotovo z narodnimi prepiri mjr kalili v deželi, kakor ga kalijo doma na Češkem.“

Prazen strah! Škofija teržaška ima pravico do 50 bogoslovcev, pa že 15 let ni jih bilo ne 50, ampak l. 1873 jih je bilo 20, l. 1874 samo 18, l. 1875 le 13, l. 1876 le 11, l. 1877 celih 9, in l. 1878 ubornih 7. Potrebuje se leto za letom do 15 mladih duhovnikov za nadomeščanje umerlih in vpokojenih. V celi škofiji so sicer štiri gimnazije; toda vse vkup dale so le 5 bogoslovcev (seminaristov). Od kod vzeti zadostno število, da se pokrije toliko pomanjkanje? Nikoli se domačinu teržačanu ni odbila prošnja za sprejem v semenišče, a ker domača dežela jih nima, doslednje bi morali ali cerkve zapreti, ali drugod iskati duhovnikov. Med 275 živečimi duhovni v teržaški škofiji je 147 domačinov in 128 inostrancev. Da teh nimamo, kaj bi počeli? Ako „ptujci“ niso komu po godu, naj pokaže druge pota, po katerih duhovnikov dobimo, in še le potem naj se na škofa kamnje meče, ako si ta ne bi prizadel splošnim željam vstreči.

„Da se iz našega verskega zaloga vzderžujejo Čehi,“ pravite, pa ni res, da se vseh 50, nego le 32 seminaristov se vzgoja na stroške verskega zaloga, druge pa podpira darežljivost in blagodušnost teržaških gg. duhovnikov.* Se-li morda komu krivica godi, ako škof, komur se „množica smili“, da nasititi duhovni glad svojih vernikov poišče drugod košček hrupa, ker ga doma ne dobiva? Pa tud v sprejemnem listu dotičnih čeških mladenčev je določna opazka: „Da boš mogel svoje dolžnosti kot duhovni pastir opravljati, treba ti je znati jezike vernih naše škofije, in ako se ne naučiš, ne dobiš od nas mašniškega posvečenja.“ Vsi gojenci se marljivo uče v naši škofiji navadnih jezikov. A škofija teržaškoparska ne obsega le mest Tersta in Kopra, temveč velik del Istre in Krasa, kjer biva slovensko ljudstvo, ki bode z veseljem sprejelo od škofa poslanega duhovna, ki pride v imenu Gospodovem.

*) Začudili smo se, ko smo mesca svečana slišali, kako veliko teržaški gg. duhovni čisto prostovoljno darujejo v ta blagi namen! Slava jim!

V Terstu in okolici je skupno 70 duhovskih služb. Škofijski „Imenik“ (šematizem) pa nam pové, da je le 10 duhovnov v Terstu in 6 v okolici teržaški rojenih, kateri vsi, razen enega (gimnazijalnega kateheta v Pazni) so v mestnih službah v Terstu in okolici. S kom neki bi nadomestili ostalih 54 stalnih duhovskih služb, ako razun domačih teržaških duhovnikov ne bi imeli drugih? Še to malo število cerkvá, ki jih sedaj imamo, bi morali zapreti in našo mladino puščati brez poduka v kerščanskem nauku in brez vérskih vaj! Ali imate morda dokazov, da sedanja teržaška duhovščina ne spolnuje vestno svojih dolžnosti, bodi si v šolah ali v posamnih duhovskih vradih?

Neslano je očitaje, da češki duhovniki utegnejo provzročiti narodnostne prepire, kakoršne imajo doma na Češkem, tudi po naši škofiji. Kdaj že imajo na Dunaji, v Gradcu, v Mariboru, v Celovcu in v Ljubljani z domačimi vred tudi češke duhovnike in seminariste; pa nikjer ni slišati zaradi njih o narodnostnih prepirih. Celó v Gorici in za Poreško škofijo so se pred dvema letoma neki Čehi v semenišče sprejeli. A teržaškega škofa, ki je sprejel najposlednji nekaj pemskih mladenčev pripravnikov za duhovski stan, najprevega hudovoljno napadajo, da hoče škofijo „počešćiti.“ Kaj ne pozvedata natančno c. kr. namestništvo o vsakem kandidatu, preden se v semenišče sprejme, kakega vedenja in političnega mišljenja da je. Ako ima v tem oziru količkej madeža, se mu prošnja odbije in ne dovoli se mu tako zvani „titulus mensae.“ Isto tako se je ravnalo s češkimi mladenčji, preden so prišli v Gorico v semenišče. Naj slavni magistrat zaradi te stvari le mirno spava in naj se ne vznemiruje, ker naša škofija ne bo „počešćena“ po peščici českých bogoslovcev in ni se bati, od nje nikakih narodnostnih „agitacij.“

S tem, kar se je v opravičenje navedlo, bi bila stvar dovolj pojasnjena in ni treba se v daljno razpravo spuščati. Omenjati nam je pa še neki dogodek v oni seji mestnega zbora, ki je mnogo in nepovoljno vplival na slušatelje in na gospode odbornike.

G. pl. Burgstaller, pravi, „da odbor vstanovljen za nabiro milodarov, in za škofijski konvikt je nameraval poglavito v okom priti pomanjkanju teržaških duhovnikov, se vé, italijanskih, in kakor nikdo ne vsiluje okoličanom ne slovenskih duhovnov, tako se teržaškemu mestu ne smé kratiti italijanskega duhovništva.“ Tako? Naj g. Burgstaller prebere zapisnik seje konviktnega odbora od 11. marca 1878. Za pregled opraviških pravil odbora so bili izbrani gg. Burgstaller, Porenta, Tommasini, Piber. Isto tako se glasi zapisnik 5. aprila 1878: „odobri se vstanovni način škofijskega konvikta, kakor so to predlagali gg. Burgstaller itd.“ Vse to poterjeno od c. kr. namestništva. Konvikt se imenuje škofijski, t. j. za celo teržaško škofijo, nikakor ne samo za teržaško mesto. In v seji 15. aprila 1878, pri kateri je bil navzoč tudi g. pl. Burgstaller, se je vkrenilo, da v povabilu (pozivu) se ima določno omeniti „vestna nepristranost gledé raznih narodnosti onih učencev, ki se bodo podpirali, da se s tem ogiblremo krivičnemu sumničenju in podtikanju takih namenov, na ktere se nikoli ni mislilo.“ To je bilo dovolj jasno povedano. V „pozivu“ je stala opazka: „konvikt se vstanovi z namenom, da se v njem odgoja primerno število mladenčev z enakim ozirom na razne narodnosti, ki bodo poznavali jezik, navade in šege svojih sodeželanov.“ Nedoumno nam je, kako se te besede vjemajo z navedeno izjavo g. pl. Burgstaller-ja.

V seji 16. junija 1879 je pokojni škof Dobrila izrazil željo, da bi najrajše videl, da se vstanovi škofijski konvikt v Pazinu in sicer skupno za teržaško-koparsko in za porečko-puljsko škofijo. Takrat je konviktni odbor

pretresaval stvar, ako bi bilo mogoče v Terstu najti primeren dom novovstanovljenemu konviktu. Predobro mu je bila znana misel škofova, da ni bil kaj zadovoljen s tem, da ostane konvikt v Terstu, pa vendar je precej po smerti škofa Dobrila 13. januarja 1882 prebral posledno njegovo oporoko, ter izrekel v seji 11. marca 1882, da se popolnoma vjema in da priterjuje naredbam Dobrilovim. Je li g. odbornik pl. Burgstaller, ki je bil pri vseh teh sejah navzoč, tako pozabil, o čem se je ravnalo? —

Zadostujejo naj ta na resnične podatke opirajoča se pojasnila, iz katerih vsak razumnik lahko posname, kako krivični in hudo razžaljivi so bili strastni napadi teržaškega mestnega zbora na škofa, ker mu podtikajo, kakor pravi vradni list „Osservatore Triestino“: 1. da širi slavizem, kar ni dostojno za škofovo kurijo, 2. kar je škodljivo našim šolam, 3. nasprotno veri (kerščanski?), 4. in vladi, 5. krivično italijanskim mladenčjem, ki hočejo vstopiti v duhovski stan (izvirnik pravi: professione sacerdotale, t. j. duhovski rokodel!), 6. nevarno za mir in blagor mesta teržaškega, in 7. hudo žaljenje narodnosti teržaške, one zavednosti stanovnikov, ki se imajo zahvaliti za omiko edino le italijanskemu jeziku. — Toda ni še konec te brezpotrebne zdražbe in hujskanja; iz dopisovanja med magistratom teržaškim in Poreško in Tridentinsko škofijsko kurijo gledé odgojitve mladega naraščaja duhovnikov, sklepamo, da se sramotilni napadi še ponové. Naj le napadajo škofa, toda on ima mirno vest v tej zadevi, ob enem pa z vso odločnostjo odvrča od sebe in glasno oporeka krivičnemu sumničenju, da deluje v pauslavističnem smislu, ter ne mara biti odgovoren za hude nasledke tega od nasprotne stranke začetega in nadaljevanega prepira. —

Škofijska kurija v Terstu, 20. marca 1887.

Janez Nepomuk, škof.

Iz Tersta, 29. aprila. Naš mil. g. škof so odpotovali v Istro delit zakrament sv. birme: 30. aprila v Šumbergu, 1. maja v Keršani, 2. maja v Kozljaku, 3. maja v Čepiču, 4. maja na Berdu, 5. maja v Sušnjavi, 6. maja v Pasu, 7. maja v Boljuncu, 8. maja v Vranji, in 9. maja v Dolenji vasi; 22. v Dolini; 23 v Ricmanjih; 25. v Katinari; 20 rožn. ka. v Kostaboni; 21. v Pomijanu; 22. v Mareseku; 23. v Truškah.

Preteklega marca perve dni je odpotoval iz Tersta v južno Rusijo k nemški tamošnji naselbi kalvinov (helvetiških protestantov) pastor Aleksander Venetianer. Malo pred je dal na svetlo „zgodovino helvetiške občine v Terstu“, v kateri strastno napada katolice. Kdo je ta „služabnik besede“ („Diener des Wortes“) Venetianer? — Sin je nekega judovskega rabina na Ogerskem, ki je temeljito prebiravši sv. pismo prišel do spoznanja, da Kristus (Mesija) je res že prišel na svet, in da kerščanska vera je prava. Med kerščanskimi verstvi pa mu je kalvinstvo najbolj ugajalo. Toda med kerščenci je tudi le ena sama vera prava, in ker Venetianer resnice išče, utegne še do nje priti, samo je treba zanj nekoliko moliti. Ni misliti, da bi mislečemu človeku zamoglo kalvinstvo stalno vstrezati. (Vemo, da na Madjarskem je dosti kalvinov, saj je celó Tisza kalvinec). Prišel je pred par leti v Terst, in je slovel kot izvrsten nemški pridigar. Pa teržaške „krämerseelen“ mu niso dopadle, in prosil je rusko vlado, da naj mu dovoli preseliti se v južnoruske štepe, v mesto Rohrschach, ne daleč od Odese. Čudno, da ruska vlada terpi toliko nemških protestantskih in kalvinskih naselbin. Tam so že mesta Worms, Speier, London, in druga, Judje in špekulanti že vedó, kje najbolj pšenica cvete, utegnejo pa Rusiji dati še kaj opraviti.

Iz Gorice. (Poročilo o družbi sv. Vincenca Pavlj. za l. 1886.) Ako pregledamo vsa zla, ki nas in druge hudo tlačijo na svetu in preiskujemo vzroke, radi katerih zdihujejo posamezni, družine in celo narodi v nesrečah, najdemo kakor skrajni vzrok vsemu temu v pomanjkanji prave ljubezni. Resnične so besede: „Ljubezen zgubljena, vse zgubljeno; ljubezen zopet dobljena, vse pridobljeno.“

Ljubezen pa ni v samih čutiljih; ona se kaže v dejanji, v delih in obrodi preblage sadove. Tak sad prave keršćanske ljubezni kaže se nam v delih, vstancv-ljenih po družbi sv. Vincencija Pavljana, katera družba vsem res potrebnim in ubogim po moči pomagati skuša. Družba, ki obstoji že deveto leto v Gorici, prizadevala si je in prizadeva si, da zadostuje svoji častni nalogi, ki izvira iz ljubezni.

Hvala Bogu, družba je v preteklem letu zopet napredovala! Ternjeva ji je sicer pot, a zaupanje v Božjo previdnost okrepuje njene ude.

Družba Vincencijeva v Gorici šteje že tretje leto dve konferenci, kateri združuje verhovni ali krajni opravilni svet. Delali ste obe neumorno in v pravi sesterski ljubezni ter ste, kakor svedoči ovo poročilo, tudi napredovali.

Tužnim srcem naznanja se, da se je tekom leta 1886 poderl družbi marsikak krepak steber. Meseca marca spremili smo k zadnjemu počitku posvetne ostanke naše velike dobrotnice, njene kraljeve visokosti, gospe nadvojvodinje Marije Terezije Avstrijske, grofinje Chambord-ove. Zamerla sta nam ob enem velika dobrotnika grof Ed. Salm in baron Reichlin. Duše počivajo naj po Božji milosti v miru!

Verhovni pravilni svet, ki ima nadzorstvo in vodenstvo vseh dobrih del naše družbe, oskerbljuje ob enem dve družbini vstanovi, a) oratorij, b) zavod sester sv. Križa.

a) **Oratorij**, uže od l. 1882.; sedaj v kapucinskih ulicah, hiš. št. 16. Zbirališče ob nedeljah in praznikih za zanemarjene otroke celega mesta. Namen podjetju je: pouk, zabranitev nevarnega pohajkovanja in pristopa v nevarne tovaršije.

V tem oddelku ima družba:

ostankov leta 1885.	gld. 3.—
dohodkov leta 1886.	„ 37.90
skupno gld. 70.90	

Stroškov leta 1886 pa je bilo:

dečkom za potrebne knjige	gld. 8.26
dečkom za obleke	„ 13.—
dečkom za „južine“	„ 20.—
skupno gld. 41.26	

Ostanek za leto 1887 toraj 29 gld. 64 kr.

b) **Zavod sester sv. Križa**, od l. 1884. Sedaj v nunskih ulicah, hiš. št. 8. Letos deluje pet čč. sester in jedna pripravnica. Bolniki dobivajo po njih primerno in vestno postrežbo. Te samarijanke še dobro iz jedne hiše ne pridejo, ko so že naprošene v tri druge. Ob enem strežejo brezplačno bolnim revežem, katere podpira naša družba. Dve pa oskerbljujeta gospodinjstvo v „študentski kuhinji“ in v „konviktu“. Mnogo zahvaliti se imamo neutrudljivi in darežljivi delavnosti čč. sester. Hvala pa tudi onim človekoljubom, ki z denarjem, z blagom ali kakor si bodi, pripomorejo k oživljanju te potrebne vstanove!

Pregled dohodkov in stroškov tega oddelka:

Dohodki: ostanek l. 1885	gld. 869.57
po dobrotnikih	„ 359.—
čč. sestre zaslužile	„ 548.—
skupno gld. 1776.57	

Stroški: hišna najemnina	gld. 100.—
nagrada čč. sestram	„ 245.18
hraua	„ 272.—
pohištvo	„ 86.78
razni stroški	„ 28.41

skupno gld. 732.37

Ostaja toraj še gotovine 1044 gld. 20 kr.

Mimo tega nam kaže za leto 1886 pregled računov verhovnega pravičnega sveta te-le dohodke in stroške:

a) Ostanek leta 1885	gld. 4.55
doneski dobrotnikov	„ 446.21
doneski častnih udov	„ 97.70
pušica letnih zborov	„ 28.66
darove posebne	„ 20.80

skupno gld. 597.92

b) Plača za jednega dečka v „Marijanišči“ v Ljubljani	gld. 65.—
plača za dve siroti v sirotišnici „Con-tavalle“ v Gorici	„ 77.—
oddalo se je konferenci sv. Hilarija	„ 137.92
oddalo se je konferenci sv. Ignacija	„ 137.92
hišna najemnina	„ 48.—
najemnina za „oratorij“	„ 105.—
stroški pri sv. vajah	„ 21.80
za malenkosti	„ 2.37

skupno gld. 595.01

Ostalo v blagajnici 2 gld. 91 kr.

(Dalje nasl.)

Sv. Obhajilo.

Velikonočni čas bliža se že svojemu koncu; večina otrok je že opravila svoje prvo sveto obhajilo. Čeravno že pozno, vendar ne brez koristi, podamo vam, dragi bralci, nekaj črtic o sv. Obhajilu.

V starem rokopisu nekega samostana na Angleškem beremo sledeče: „Ta samostan bil je lepa opatija, v kateri so device z molitvijo in zatajevanjem služile Bogu. Mnogo hčera iz plemenitih rodov so izgojile te device. Med njimi bila je tudi Immelda, nežno in slabotno bitja, katero so prevzele sestre iz ljubezni do Boga in jo k dobremu ravnale. Otrok kazal je kmalu veliko ljubezen do Boga in do ss. zakramentov, in želela je prejeti sveto Obhajilo, kar se ji pa še zaradi njene mladosti ni moglo dovoliti.“

Med tem so pa prišli slabi časi v ondotnih krajih za sveto cerkev in njene služabnike, kateri so mogli le redzo in še takrat z naj večjo nevarnostjo opravljati svoj sveti posel. Nihče ni bil radi tega bolj žalosten, kakor Immelda.

V starih časih je bila velikrat navada, da se je sveto R. Telo hranilo v srebernem golobčku zraven altara, kakor se vidi pri marsikterih gotiških cerkvah. Tako bilo je tudi v imenovani samostanski cerkvi. Mnogo ur po dnevi in po noči klečala je Immelda pred altarjem in prosila: „Ljubi Bog, pusti vendar golobčka doli, da utolaži moje hrepenenje po Tebi!“ Boje so opazovale sestre, da deklica vedno bolj in bolj hira; a vendar ji ni bilo mogoče spolniti njene želje, kajti ni ga bilo katoliškega duhovna blizo.

Bila je lepa poletna noč, ko je opatinja klečala blizo altara in molila. Naenkrat zasliši tihe korake: bila je Immelda, katera je šla pred tabernakelj, kjer je goreče molila in prosila: „O Gospod, pusti, da pride golobček doli in moje hrepenenje utolaži!“

Opatinja si ni upala iti proč, da ne bi motila otroka v pobožnosti. Naenkrat videla je goloba počasi splavati proti deklici in položiti sv. Popotnico deklici na jezik, potem se je golob vernil zopet na svoje mesto. Ljubi Odrešenik je uslišal ponižno prošnjo deklici. Čez nekoliko dni je Immelda mirno v Gospodu zaspala. (Tako pripoveduje oni rokopiš).

Prav spodbudno je tudi kar nam pripoveduje nek misijonar od Indijanov: Podučeval jih je v resnicah svete vere in jih kerstil; potem so se spovedali in z veliko pobožnostjo prejeli sv. Rešnje Telo. Čez nekoliko dni bil je velik praznik. Vsi prosili so misijonarja, naj jih pusti k mizi božji. Misijonar jim dovoli in pravi, da naj se prav dobro pripravijo za spoved. Začuden ga Indijani pogledujejo in nato pravi njih glavar: „Oče, kako slabo misliš od nas? Kdo izmed nas bi se bil prederznil grešiti, ko je bil Veliki Duh, tako dober, da je prišel v naša serca; kdo bi bil tako nehvaležen, da bi zopet padel v stare grehe in tako slabo povračeval njegovo ljubezen?“ Kaj je misijonar pri teh besedah občutil, je nepopisljivo. Kako osramoté te besede marsikakega kristjana, kateri serce, v katero je prišel Bog, kmalu zopet odpre pregrešnim mislim in željam in omažežuje svojo dušo z ostudnimi pregrehami! Ali ne bodo na sodnji dan oni Indijani pričali zoper kristjane, ki se ne bojé tako ravnati?

De Missis defunctorum.

(Dalje.)

4. Cum primum accipitur nuntius de obitu alicuius in loco dissito. Missa de requiem primo die non impedito, etsi occurrat festum duplicis maioris vel minoris ritus, non tamen de praecepto in foro feriandum, insuper quoque in vigilia Epiphaniae, minime vero infra octavas privilegiatas, cantari potest. Haec Missa non potest transferri ad triduum, sed ad primam diem non impeditam; aliter eligenda esset dies semiduplex. (S. R. C. 19. Sept. 1654., 4. Maii 1686. et 27. Mart. 1779.)

5. Cum in exequiis pauperum saepius contingat, ut expensas Missae cantatae a rubricis expostulatae (Missae privatae de requiem etiam praesente cadavere nequeunt dici diebus, quibus iuxta rubricas huiusmodi celebratio impeditur, S. R. C. 23. Maii 1835) solvere nequeant, pro hoc casu toleratur Missa privata de Requiem die depositionis, quando non est festum primae vel secundae classis, neque infra octavas privilegiatas, neque Dominica, neque dies festum duplex excludens. (S. R. C. 22. Maii 1841.)

6. Missa in die tertio, septimo et trigesimo, a die obitus vel sepulturae numerando, cantari potest quando in iis occurrit duplex maius vel minus non feriatum. (S. R. C. 23. Aug. 1766.)¹⁾ Prohibetur itaque Missa de die tertio etc. in Dominicis et festis in foro feriatis, in festis duplicibus I. et II. classis, infra octavas privilegiatas, necnon in feria IV. cinerum, per totam hebdomadam sanctam et in vigiliis Nativitatis et Pentecostes.

7. Extra diem tertium, septimum et trigesimum, sive a die obitus, sive a die sepulturae numeretur, absque speciali indulto non potest Missa ut in die obitus cantari, etiamsi alicuius defuncti convenient consanguinei. (S. R. C. 27. Febr. 1847.) Quodsi autem eiusmodi dies tertius, vel septimus, vel trigesimus cadat

in Dominicam, vel diem festum, anticipatur vel transfertur in diem sequentem cum eadem solemnitate. (S. R. C. 23. Maii 1603.)

8. Missa pro defunctis, sive de Requiem in festis duplicibus contra praescriptum rubricarum Missalis Romani nullatenus celebrari debet. Quodsi ex benefactorum institutione Missae huiusmodi celebrandae incidunt in festum duplex tunc, ne dilatio animabus suffragia expectantibus detrimento sit, in aliam diem non impeditam minime transferantur, sed dicantur de festo currenti cum applicatione sacrificii iuxta mentem eorundem benefactorum. (S. R. C. 5. Aug. 1662.)

Sacerdotes ex oblato manuali stipendio ad Missam privatam pro uno vel pro pluribus defunctis obligatus, satisfacit obligationi celebrando Missam officio suo conformem diebus, quibus per rubricas licet celebrare Missam de Requiem, dummodo fideles expresse non rogaverint dici Missas de Requiem. (S. C. Indulg. 14. April. 1840. et S. R. C. 12. Sept. 1840.)

Celebrans ad intentionem dantis eleemosynam et prorsus ignorans, quatenam illius sit intentio, pro defunctis necne, potest dicere Missam de Requiem. (S. R. C. 29. Nov. 1856.)

Celebrans de Requiem satisfacit obligationi²⁾, quam suscepit celebrandi pro vivis, dummodo non expresse diverse praescripserit qui dedit eleemosynam. (S. R. C. 29. Nov. 1856.) (Konec prih.)

Majnikova.

Spet obhaja
Doba maja
Svoj veseli, zali god;
Spet prepeva,
Da odmeva
Sladke pesmi ptičji rod.

Gozd, dobrava,
Vsa narava,
Pražnje se oblači zdaj:
Že cvetice
Krasotice
Nam izbuja lepi maj!

Tam se maja
Sredi gaja
Novo ozeleni list;
Vse je krasno,
Nebo jasno,
In zrak majnikov je čist.

Lepi dnevi
Božji Devi
Povikšujejo naj čast; —
Vse stvarjenje,
Vse življenje
Razodevaj dike slast!

²⁾ In precibus sermo erat „de abusu minime tolerando, in festis semiduplicibus paramenta tantum nigra offerendi sacerdotibus celebraturis, eosdemque hac ratione impediendi, quominus legere pro libitu possint Missas vel festo respondentes, vel votivas iuxta permissionem rubricae“; valet igitur dicta decisio pro hoc solo casu, quo alia paramenta non offerantur.

¹⁾ Nec opus est, ut defunctus sic ordinaverit, sed sufficit voluntas consanguineorum, amicorum vel testamenti exsecutorum. (S. R. C. 22. Mart. 1862.)

Majnik zali
Naj jo hvali,
In dari naj svoj ji cvet;
Božja Deva,
Naj prepeva
Slavo Tebi celi svet!

Rad to dobo,
Pred podobo,
Se Marijino podam;
In goreče,
Hrepeneče,
Hvalo, čast, Devici dām.

Milo kliče
Otročiče
K Šmarncam nas zvona glas;
In svetišča,
Polna blišča —
Kako zala so ta čas!

Ljuba Mati,
Kaj podati,
Kaj prinesiti čemo v dar? —
Serce revno
In pohlevno —
Naj obsije Tvoj ga žar!

Ljuba Mati,
V zar'ji zlati,
Sprejmi serce v svojo last;
Naj bi vedno,
A bolj vredno,
Pevalo le Tvoj čast!

O, podaja,
V dobi maja
Vse naj Tebi delež svoj;
Rožic cvetje,
Naše petje,
Naj povikša praznik Tvoj!

Vsa češčenja,
Poslavljenja,
Ki dari jih zdaj nam stvar,
Podarimo,
Položimo
Tje Mariji na oltar!

Jo častimo,
Jo prosimo;
Saj je polna vsih dobrot;
Ljuba Mati,
V zar'ji zlati,
Ne pozabi nas sirot!

Ti nas sliši
V božji hiši,
Sliši prošnje naše glas:
Po terpljenji,
Po življenji —
Večno osrečuj Ti nas!

Naj dospeli,
Nam dodeli,
Kdaj bi srečno v sveti raj;
Tam veseli
Naj bi peli
Tebi slavo vekomaj!

I. Z.

Razgled po svetu.

Bavarsko. Pooblaščenci bavarske središnje stranke so v sredi mesca sušca v posebnem shodu sprejeli več sklepov za volitve v deželni zbor, katerih jedro, kar Cerkev tiče, je naslednje:

Popolnoma prepričani, da kerščanstvo je prava in stolna podlaga za države, in da ono samo je zmožno ozdraviti rane in skozi sedanjega časa, si bomo vedno prizadevali, da kerščanskim načelom pridobimo priznanje in veljavo po vsih oddelkih političnega življenja.

Z veseljem pozdravljamo sleherno naredbo, koja zamore podpirati blagerno djanje Cerkve v njenem božjem poslanju s tem, da si pridobi svobodo in samostojnost.

Naj večji važnost ima kerščansko-nravna odgoja in olika naše mladine. Zato zahtevamo, da se ohrani verski značaj v šolah, in kar se le more, da se ta značaj zopet vstanovi v srednjih šolah, in pa da se odstrani neverski duh, kateri tako obilno gospoduje v visokih šolah... Te in take resnice vedno bolj čutijo vse dežele in narodi; da bi se le tudi hitro vse vresničilo!

I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

Vsplošnji namen za mesec maja so priporočeni vojaki.

(Spis poterjen in blagoslovljen od sv. očeta papeža.)

Sedanji čas se toliko govori o vojski, da človeku nehoté pridejo na misel besede sv. pisma: Slišali pa bote vojske in govorjenje od vojsk. Glejte, da se ne prestrašite; ker to se mora zgoditi, pa še ni konec. Vzdignil se bo namreč narod nad narod, kraljestvo nad kraljestvo; in kuga in lakota in potresi bodo po mnogih krajih. Vse to pa je le začetek nadlog. (Mat. 24. 6. 7. 5.)

Po tacih začetkih namreč, pravi Gospod, nastanejo preganjanja in nadloge za Cerkev in veliko jih odpade; to zaduje povzročuje prave bolečine. Vendar se ne smemo plašiti pretečih britkosti, ampak oserčevati se moramo in prositi, da se v teh bridkosti ne užalosti serce Gospodovo in ne užalosti serce naše.

S tem da sv. Oče, ki s svojim paznim očesom ugledajo takoj vsako nevarnost, priporočajo vojake v molitev, nas hočejo vzlasti opozoriti na pretečo vojsko, o kateri se toliko piše in beseduje. V lepi skupni molitvi, v litanijah vseh svetnikov, prosimo Boga, da bi odvernili od nas šibo kuge, lakote in vojske; v naslednjem mescu pa molimo vzlasti za tiste, ki so v prvi versti poklicani, da nas varujejo vojske, ki čujejo, da bojni viharji ne prihrujejo na nas — to je za vojake.

Da je vojska šiba Božja, to nas uči sv. pismo, kjer Bog večkrat žuga s to šibo in kjer se veliki vojskovodji primerjajo šibam, s kterimi tepe Gospod neposlušna ljudstva. In veliko mogočnih cesarjev v starih časih si je dalo ime šiba Božja, kakor so bili v resnici le orodje v roki Božji; saj je on tisti, ki vodi bitke, ki daje zmago, ki zavdaja z vojsko rane zmagovalnim in premaganim. Za vse namreč je vojska veliko hudo in včasih celo večje za zmagovalca, kakor za premagane, ker vladar, pijan svoje bojne slave, se le prerad prevzame in v svoji ošabnosti počenja dela, ki mu dostikrat skopljajo brezno pogube.

Vojaki so v to poklicani, da nas varujejo te nesreče — in sicer ni njih prva naloga, da bi se morali vojskovati, marveč, da nas čuvajo odvrčajoč bojne strahove, kakor pravi pregovor: si vis pacem, para bellum (po naše: če hočeš v miru živeti, bodi pripravljen na boj). Ako pa ukljub temu nastane v kaki državi vojska, tedaj seveda so dolžni vojaki, da se ji po robu postavijo. Primerno tej težki in izvanredni nalogi se zahtevajo od vojakov tudi izvanredne kreposti; vzlasti sti dve čednosti, ki morati krasiti vsacega vojaka: serčnost in pokorščina. Na videz sti si ti dve lastnosti nasprotni, v resnici pa druga drugo podpirati — serčnost žene vojaka v boj, da se ne ustraši nobene nevarnosti, pokorščina mu velevala, da se nobenemu ukazu svojih višjih ne ustavlja. Verhovni poveljnik ima vojaka v svoji oblasti; on ga vodi in mu zaukazuje kakor misli, da bo prav in koristno za celo armado — in da se vojak pokori temu povelju, to je disciplina. Svojo voljo mora vojak zatajiti, storiti, kar zahtevajo drugi — storiti tudi takrat, kedar je kri in življenje njegovo v nevarnosti: vojak torej se tudi žrtvev ne sme ustrašiti. Ali brez pravega junaštva je ta zahteva silo težavna; vojak mora biti junak, ki je pripravljen zastaviti svoje moči za Boga, cesarja, domovino; vojak mora biti navdušen za svoj poklic. In izglede taci pogumnih bojevnikov nahajamo v vseh stoletjih — vže pri starih poganih, pa tudi pri kristjanih: zgodovina teh slavni mož je ob enem zercalo pravega vojaškega življenja.

Ali žalibog! vojaško življenje nam kaže le prevelikrat polno gerdih madežev, ker vojaki so vedno v veliki nevarnosti, da ne zaidejo na napačna pota. Da se vojak napora in truda ne sme plašiti, to se umé; bati pa se mora nekterih razvad, ki so tolikanj pogubne za vojščake. Tu ali tam se vrine iz vojašnice razposajenost, vpornost — prava disciplina pa zgine. Zgodi se to vzlasti rado tamkaj, kjer so vojaki pokorni le zato, ker morajo pokorni biti, ker bi bili drugače kaznovani — ne pa iz prepričanja, da jih veže vest, da morajo poslušati povelja predstojnikov. Kdor je pa besen in prevzet, komur brez vsacega povoda zavrè kri; kdor zaupa edino le v svojo telesno moč; kdor le poveršno ve, kaj pomeniti besedi: čast in domovina — tak je pač pogumen proti slabotnežu, proti takemu, ki si ne more pomagati — ali to je surovost! Kedar pa je treba potegniti meč zoper sovražnika, v vojski sovražnika, takrat se skerči njegovo serce in bežf. Hrabro je udrihal po protivniku — v svojem govorjenji, dokler je bilo vse mirno; hrabro je zabavljal čez vero; hrabro zagovarjal neumne predsodke neumnega časa, kedar je šlo n. pr. za to, ali je treba komu v dvoboji prestreliti glavo — ali ne; in hrabro — je bežal — v bitki.

Z ozirom na te žalostne razmere je vže marsikdo vojakom obsodbo podpisal, češ, iz njih kristjana narediti ali vsaj ohraniti, je skoraj nemogoče. Vendar po krivici; zgodovina našteva mnogo kerščalskih vojakov — in skušnja uči, da je vojašnica vže marsikoga ozdravila in vzredila v poštenega človeka, akoravno ni mogla cerkev in šola in dom ž njim ničesar opraviti. Kaj se pravi: reden biti in pokoren biti — to namreč znajo pri vojaki vse drugače povedati kakor v domači hiši, pri skerbni materi in mehkem očetu. Kar je mogoče tu in tam — zakaj bi ne bilo večkrat, vsikdar mogoče? Res je, da red in disciplina še ni vse, kar je človeku potreba; tudi si ne prikrivamo, da so nevarnosti za vojake velike.

Če zaide v vojašnico napačen, brezbožen duh — in kaj je ložjega kakor to — bati se je po pravici, da se mladenči v tem strupenem zraku okužijo; tembolj, ker v družbah, kjer prebiva veliko ljudi, se nalezljiva bolezen

navadno ne zadovolji le z nekterimi žrtvami — tam jih tirja veliko in se naglo razširi. In če se sliši po vojašnicah le zabavljanje in preklinjevanje, gotovo ni to znamenje dobrega vojaka: — disciplina mora na taci krajih propasti. Ako pa vojaštvo, ki je stebel državam, nima pravega jedra, ali potem ni nevarnost za človeško družbo, da se jame razdirati? Vsaj človeško bi tako sodili; ako se v resnici še tako ne godi, zahvalimo se previdnosti Božji.

Zato priporočamo tudi vojake v molitev. Opravljali smo molitve za možke sploh, opravljali še posebej za vradnike, ker so posebno važni za vsakdanje življenje — in danes izročamo presv. Sercu Jezusovemu vojake, cvet vsega možkega spola, cvet in prvo moč vsacega naroda.

Vse dežele krog in krog ječijo pod težko butaro, katero njim nalaga ravno vojaštvo. Dvajset milijonov krepkih mož šteje Evropa, ktere veže vojaška dolžnost. Kaj hoče Gospod ž njimi storiti? V svoji milosti vodi jih lahko na potu zveličanja, da bodo razun pogumnih vojakov tudi serčni kristjani, ki se bodo povernili iz vojašnic kakor katoliški možje, ne navdani s smelim, oholim liberalizmom, kakor navadno — pač pa s pravim kerščanskim duhom.

Posebni nameni za mesec majnik.

15. *S. Izidor*. Kmetovalstvo, da bi popolnoma ne propadlo; visoke rodbine; za pravo kerščansko gospodarjenje.

16. *S. Janez Nepomuk*. Z molitvenim apostoljstvom združene bratovščine; da bi ne naraščal tako hudo vpliv judovskih časniki.

17. *S. Brunon*. Za pravo domačo pobožnost; za lepo obnašanje v cerkvi; za odpravljanje slabih spisov in podob po tolikih rodbinah; kerščeni.

18. *S. Erih*. Mnogo po duhu časa zapeljanih in nesrečnih ženskih oseb; milost za premaganje hudih strasti.

19. *Vnebohod Kristusov*. Za hrepenenje po nebeški domovini; za povernjenje mnogo zgubljenih hčerá in sinov naza; k svojemu dobremu Očetu.

20. *S. Bernardin Sienski*. Ugrabljeni samostani na Laškem; duhovni in komunikanti; za razširjanje tretjega reda; uagli, jezoviti otroci.

21. *S. Hospicij*. Za spreobrnjenje protestanške Nemčije; zamotane šolske zadeve; mnogo bolehnih, slepih, starih.

22. *S. Julija*. Milost telesne in dušne čistosti; varstvo na popotovanji; več oseb, da bi dobile primerne službe; železniški vradniki.

23. *S. Gujbert*. Katoliki na Francoskem; prebivalci po planinah, da bi jih tje kaj prihajoči tujci ne okužili in ne pohujšali.

24. *Marija pomočnica*. Več nesrečnih, da bi zaupali v njeno pomoč; redovi in kongregacije; umerli.

25. *S. Gregorij VII*. Duhovska semenišča; otroci, da bi bili obvarovani škodljivih in nevarnih prijateljstev v šoli.

26. *S. Filip Nerij*. Konvertiti; otroci, da bi se ne udajali pijanosti; hude gospodarske in kupčijske zadeve.

27. *S. Magdalena Paciška*. Obvarovanje neprave in hinavske pobožnosti; važne rodbinske zadeve; morskí popotniki.

28. *S. German*. Delo in zaslužek po sirotišnicah in ubožnih hišah; vredniki katoliških časniki; dušni blagor vojakov.

29. *Binkošti*. Sv. Oče in njih prvi svetovalci; da bi bila oproščena zapadna Evropa od strupenih sadov napačne prosvete; birmanci.

30. *Binkoštni ponedeljek*. Škofje; šole po Avstrijskem in Ogerskem; mnoge stanovske težave in britke skušnje.

31. *S. Angela Meriči*. Za zdravje; vse doposlano in še ne uslišane zadeve; v maju umerli udje — ravno tako oni udje molitvenega apostoljstva in bratovščine Serca Jezusovega, ki bodo umerli naslednji mesec.

Molitve navadne.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, sv. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vseh naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — Neprijetna denarna zadrega, da bi se prav in skoraj rešila. — Dijak, da bi se spreobrnul in bil pripraven za duhovski stan. — Priporoča se zelo hudo bolna žena za pomoč in se bo zahvala očitno naznanila, ako se uslišanje doseže. — Hudo bolna oseba za pomoč. — Da bi Bog dal pohlevnega dežja na priprošnje Naše lj. Gospé in patronov naših dežel. — Domača živinica.

Zahvale.

Iz Goriškega. Vsled lani v Danici objavljene prošnje je mlad mož na prošnjo M. B. ss. Jožefa, Frančiška in Antona iz divjega volka postal krotko jagnje. Za kar naj bo tu čast in hvala Bogu, M. D. in svetnikom javno naznanjena. Bog mu daj stanevitnost v dobrem. J. V.

Listek za raznoterosti.

Na ljubljanskem bogoslovskem učilišču je izpraznjena stolica za moralno bogoslovje. Pismena poskušnja za njo bode 26. majnika in naslednji dan ustmena, 27. ravno tega mesca. Duhovni, ki želé to mesto doseči, morajo dan poprej pri kn. šk. ordinarijatu oddatu svoje dobro vtemeljene prošnje.

Vprašanje: „Kaj bomo pa slovenski pesniki storili za slovesnost sv. Očeta?“

To vprašanje nam je došlo te dni in ne smemo mu prostora odreči. Vr.

Šmarnice se v Pragi obhajajo v 4 svetiših v češkem, v 3 pa v nemškem jeziku.

Praške gospé naj višjih stanov so napravile odbor, kateri med gospemi zbira denar in blago za zlato mašo sv. Očeta. Izdelki pridejo v Vatikansko razstavo in poslednjič v katoliške misijone.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Prečast. g. kanonik Miroslav Križnar je postal stoljni župnik in dekan za ljubljansko okolico. Č. g. vojaški župnik Jan. Tomš je dobil privoljenje v pokoj se podati in je o tej priliki bil odlikovan z viteškim križem Franc Jožefovega reda. — Križarski red na Dunaju je postavil preč. g. Fr. Dovgana za prosta in župnika v Metliki.

Investirana sta bila 23. mal. travna č. gg.: Vincencij Majer za Breznico in Jan. Sušik za Selca. — Č. gg. Andr. Gliebe in Jož. Rome sta sprejeta v križanski nemški red.

Razpisane so duhovnije: Sela v Treb., dek. Spodnji Log na Koč., in Gora (Št. Magdalena) pri Čudenb.

Duhovske poskušnje so se vdeležili č. gg.: Ant. Berce, Jan. Berlic, Fr. Marešič, Fr. Mekinec, Jan. Podboj, Jan. Škerjanec in Jož. Škofic.

V Terzaški škofiji: Č. g. Mart. Prevec, administrator v Št. Ivancu, je postal ondi župnik; č. g. Fr. Repič, kapel. v Borutu, se je podal v pokoj. — Umerl je 5. apr. č. g. Jan. Delise, koop v Isoli R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Č. g. župn. A. Ponikvar 2 gld. — Prečast. g. župnik J. Potočnik 3 gld. — Č. g. župnik Jak. Gruden 1 gld. — G. F. Ks. G. 5 gld. s pristavkom: „Da bi se dijaška desetletnica bolj sijajno obhajala. — Čast. gosp. Janez Vovk, župnik Šternejski, za „collegium Jeranum“ 4 gld. — Gosp. Radoslav 2 gld.

Za sv. *Détinstvo*: N. B. 80 kr. — Neimenovana 10 gld. — Čast. g. Štefan Jenko, vikarij v Podgrajah, 7 gld. — Čast. g. J. Porubski, dub. pomočnik v Senožečah, 5 gld.

Za sv. *Očeta*: Čast. g. župnik Ant. Ponikvar 2 gld. (vdrugeč).

Za varhe Božjega groba v Jeruzalemu: Stara Loka po preč. g. dek. M. Kožuhu 7 gld. 20 kr. — Poljane nad Loko 4 gld. 10 kr. — Št. Levart 3 gld.

Za razširjanje sv. vere: Čast. g. župnik A. Ponikvar 1 gld.

Za bratovščino N. lj. Gospé: Č. g. župnik A. Ponikvar 1 gld. 30 kr. — Neimenovan 25 kr.

Za misijone: Neimenovana 10 gld.

Za hišo kat. družbe rokodelskih pomočnikov: Č. g. L. Rožman 1 gld.

Za pogorelce na Godešičah: Čast. g. župnik M. Sajč 4 gld. — Prelat in kan. g. dr. A. Čebašek 10 gld.

Za odkupovanje zamurcev Dahomejcev: G. Fr. Omejic 1 gld.

Za Marijaniške orglje: Čast. g. S. Bohinec 5 gld.; č. P. A. 13 gld.; č. g. Ant. Moschek 50 gld.; č. grofinja Wurmbrandova 20 gld.; bl. gospodičini Pfefferer 50 gld.; č. g. F. K. 1 gld.; č. g. A. Petrič 5 gld.; prof. J. Smrekar 50 gld.; č. g. F. Mekinec 2 gld.; č. g. Val. Eržen 2 gld.; s Polja 10 gld.

Za dozidanje Marijanišča: Prelat in kan. pn. dr. A. Čebašek 50 gld. („da bi Bog dal pohlevnega dežja“).

Za Marijanišče: Milošnje za sv. leto 115 gld. — Župn. Sim. Žužek 5 gld.; kapl. Avg. Šinkovec 3 gld. 65 kr.; g. prof. Ant. Zupančič 20 gld.; g. Mat. Jeriha spovedn. 10 gld.

Za opravo ubožnih cerkev naše škofije: Č. g. župnik Ant. Ponikvar 8 gld. — Iz Stare Loke po pn. g. dek. M. Kožuhu 40 gld. 70 kr. — Z Radovice 15 gld. — Iz Šturije 20 gld. 80 kr. — Od sv. Križa pri Kostanjevici 11 gld. — S Čemšenika 12 gld. — Iz Mavčič 34 gld. — Iz Godoviča 20 gld. 17 kr. — Z Besnice 10 gld. — Z Verhpolja pri Vipavi 15 gld. — Iz Žabnice 9 gld. — S Spodnjega Tuhinja 6 gld. — Iz Senožeč 15 gld. — Iz Dol (Mariathal) 15 gld. — S Stranj 7 gld. — Z Ustij 3 gld. 85 gld. — Iz Cirknice 31 gld. 60 kr. — Z Zaspega 5 gld. 62 kr. — Iz Knežaka 8 gld. — Iz Štange 11 gld. — Z Blok 40 gld. 10 kr. — S Polhovega gradca 37 gld. 46 kr. — Z Goričice 66 gld. 42 kr.

Današnja številka ima za štiri strani priloge.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. G.—: Vse dobro-došlo; serčna hvala in pozdrav! — G. —l—: Posebno razveselili; Bog plati velik trud!